

Ялти пурнаҗ ял сынинчен килет Москакасси ял тәрәхэ

Сәмах – ял тәрәхән пусләхне

Ял сынинсен ыйтәвәсене тивәстерсе

Хамәрән ыйтусене хамәрәнах татса парас пулать

(Вәсә. Пусл. 1-меш стр.)

– Кашни ял патне асфальт сұлсем сарса ситерессе программа районта пурнаҗа кәчә ёнтә. Ялсенчи сұлсем енепә вара лару-тәру еплерех?

– Сапла, ялсем патне сұлсем туса ситернә. Хачәк Сали патне асфальт сарса ситерессе ёссем вәсленей-мерәс кәна. Пәтәмәшле кунта ёссен 100 процентәнчен 90-шне пурнаҗланә ёнтә. Ку ёс кәсәл вәсленессе иккәлену сук. Ялсенче те ытларах сәрте сұлсене асфальт сарса йөркенә кәртнә. Ытти сәрте те май килнәе сәк ёссене туса пырәпәр. Ку вара эпилер епле тәрәшинчен, кашнин тата пулин пуларәхәнчен килә. Кашни ял патне асфальт сарса ситерме май килнишән вара ял сынинсем тав сәмахә кәна каласә.

– Шыв ыйтәвә ялан тенә пекех чи сивәчисенчен пәри пулнә. Эсир мәнлерех татса паратәр аңа?

– Ыйту чәннипех те сивәч. Тәрәссипе

паянхи куна 6 ялта артезиан шывәпе усә кураймасә. Хәш-пәр пәчәк ялсенче вәл кирлә те мар, ял сынинсем аңа ыйтмасә те. Киләрен тенә пекех хәйсем алтнә сәлсемпе усә кураәсә. Анчах шывсәр нуша куракансем те сук мар. Рыккакасси яләнче пурәнакансене шывла тивәстерессе проект хәтәр ёнтә, Ситуккасси ялә валли те сывәх вәхәтрах хәтәр пулать. Ахмане, Уйкас Хачәк яләсем валли шывла тивәстереме реконструкция ёсәсем пурнаҗлатпәр.

Вәрманкас Хачәк яләнче 6 сұл хушши шыв пулманчә. Иртенә сұл яла шыв кәртме май килчә. Пәрәхсене хәлхи чи сәнә мелле хурса хәварнә. О.Г. Захаров депутат тата староста ку ёсрә сәрне-кунне пәлмәсәр тәрәшрә. Уйрам тав сәмахә – район администрацине.

Хәлхи вәхәтра Москакассинчи, Уйкас Хачәкри скважинәсене пәхса тәрәссине Мән Сәнтәрти пурәнмалли сурт-йәрпе коммуналлә хушаләхә аллине парәссипе ёсәлтпәр. Москакассинчи нумай хваттерлә суртсен районәнчи шыв башнисене килешү туса 7 сұл ёнтә пурәнмалли сурт-йәрпе коммуналлә хушаләхә пәхса тәрәтәр.

– Юлашки сұлсене сәнә сурт-йәр савәрәкансем сахал мар. Сәнә урамсем үсе-үсе ларасә. Кунта каллех сұлрех асаннә сұл-йәр, шыв ыйтәвәсене татса парәссипе пәрлех электричество кәртессипе те пуҗ ватма тивәт.

– Уйрәлса тухасси, сурт-йәр савәрәсси – ёмәртән пыракан япала. 1998 сұлтанна электролиссене карәссипе 7 ял урамәсем валли проектем туса хәтәрленә. Анчах та ку вәл вәрах пулса пыракан япала. Апла пулин те Ахмане, Ивановка яләнче 2 пысәк урамра электричество кәртме май килчә. Черетре татах 4 урам.

– Масарсем тәләшпе лару-тәру мәнле?

– Масарсене кирлә шайра тытса тәрәсси, кунта йәрке тәвәсси – пирән таса тивәс. Кунти тәрлә тасамарләха, сұл-сапа вәхәтра пухса турттарса илсе тухатпәр.

Масарсем пирән иккә: Ахмане тата Хачәк Сали патәнче. Ахмане патәнчинче курак суннипе вилнисемпе сыв пул-лашмалли площадқа сунса кайнәччә. Йывәрләхран тухма «Заря» общество пулашрә. Халә ку площадқа пәтәмпех тимәртән тунә. Кунпа пәрлех масарсем сүнчи суртсене те сәнетес шухәшлә эпилер.

– Вырәнти ыйтусене татса парәсси – пәрлехи ёс. Ёсрә пулашса пыракан депутатсенчен, старостаенчен, обществәлла ёсрә хастаррисенчен камсене уйрәммән паләртас тетәр?

– Ку чәнах сапла. Ахәльтән мар ёнтә чәвәшсем «пәччен суратъ – типсех пыратъ, халәх суратъ – күлә пулатъ» тени пур. Чи тәрәшуллисенчен пәрисем тесе вара, паләртәм ёнтә, депутата тата старостана О.Г. Захарова, В.П. Акимова депутата, депутата тата старостана А.И. Ванюшкинана, Данилова О.В. старостана, депутата тата депутатсен ял тәрәхәнчи Пухәвән председателән сүмне А.А. Филимонована, В.А. Купцов старостана паләртнә пулашрә. «Шу-сәм» халәх ансамблә те кирек епле мероприяти ирттернә чухне те айккинче юлмәст.

Вырәнти хушаләх пирки пәр вис сәмах та пулин каласа хәварнә пулашрә. «Передовик» хушаләха Н.Л. Царев ертсе пәма пуларә. Сынран чылай килет иккен, үсәсем пур. Сәк вәхәтра хушаләхра 500 тонна утә хәтәрленә, сәнаж хывма тытәнчәс, кашни ёнерән сәт сәвәссипе Москакассине районта чи малтисем.

– Михаил Михайлович, каласәва хушәннәшән тав тәватпәр, сәмәл мар ёсәрте Сире аңәсүсем сунатпәр.

Ял сынинсене чи малтан мән кирлә пулни пирки ыйтсан, кирек кам та тәрәх сапла каләсси иккәлентермест: «Шыв пултәр, газ пултәр, сұл пултәр». Вәрманкас Хачәк яләнче вара 2004 сұлчәчен газә те, 2008 сұлчәчен шывә те пулман. Хам сәк ялта пурәннәран вәсен нуши-тәртне питә лайәх әнланатпәр. Сәванпа та мана депутата кәна мар, ял старостине те суйланә май вәсен ыйтәвәсене пурнаҗа кәртәссипән мән вәй ситнә таран тәрәшәс терәм.

2002 сұлта ял администрациёпә пәрлә газ кәртәссипе ёсәлеме тытәнтәмәр. Проектне тутарма чылай сүреме тиврә. Кайран экспертиза витәр тухмалла. Вырәнта ларипе нимән те пулмәст. Пәрине йәләнмалла, теприне әнлантармалла. Сапах та 2004 сұлхи утә уйәхән вәсәчәне яла газ яма пултәр-тәмәрах.

Чи сивәс ыйтусенчен тепри вәл шыв ыйтәвә юлчә. Тәрәссипе сынсем 6 сұл хушши шывсәр пурәннә те-

мелле. Яләпе те пәр сәл кәна пулнә. Шыв сұләсем питә тарәнра. Сәванпа та сәл алтнинчен те усси сахал. Пуррисем те типсе ларса пәртрәс. Пәверән те шыв сәклеме тиветчә. Питә кәмәлсәрчәчә ял сынинсене. Тәрәссипе вәл вәхәтра районти ответлә ёсәчәсем те ял сынинсеме тәл пулма килес пулсан мән пирки сәмах-юмах пуласса унчәнен пәлсе тәрәтәчәс.

Ку сивәч ыйтәва епле те пулин вәсә ситерессех терәмәр. 2006 сұлта проект тутарса экспертиза витәр тухма пултәр-тәмәр. 2007 сұлта уқса-тенкә уйәрса пачәс. 2008 сұлта тинех яла шыв килсе тәма тытәнчә. Шыв пәрәхәсене те ялта ку чухнехи чи сәнә технологи меләсемпе хурса хәварнә. Район администрациёйә те кунта пысәк пулашу пачә.

Сәв сулах сәнә урама электричество кәртме те майсем тупрәмәр. Халә 24 килте унпа пәр чәрмәвсәр усә кураәсә.

Иртенә сулах ял патне асфальт сұл сарса ситерес ёсәсем те вәсләнчәс. Тинех ял сынини ләш! сывласа ячә темелле.

Сәвна каласа хәврасәшән. «Пире сәвә кирлә, пире ку кирлә, килсе туса парә» тесе ыйтса лармалли вәхәтсем иртсе кайрәс пулә. Хамәр сине шанас пулать. Сине тәрсан, хамәр пусарулла пулсан, пәрлә тәрәшәсан вара темәнле йывәр ыйтәва та татса пама пулатех.

О. ЗАХАРОВ,
депутатсен ял тәрәхәнчи
Пухәвән депутатчә,
Вәрманкас Хачәк ялән
старости.

Ял сынинсемпе куҗа-куҗән

Культура хыпарә

Мән сине тимләх уйәрмалла-ха?

Район администрациёйән тата ытти ответлә ёсәчәсем ял сынинсене вярәнсене тухса ыйшәнасси йәлана кәнә ёнтә. Сәкән усси сук мар. Пәр енчен сынсен хәйсене интереслентерекән ыйтусемпе хуравсем сийәнчәх илме май пур, тепәр енчен вара район администрациёйән ёсәчәсем районта пулса ирткен пуләссемпә, районән, район администрациёйән, депутатсен районтти Пухәвән ёсәхәләпә паллаштарәсә.

Районти пур ял тәрәхәнче те кун пек тәл пулу нумаях пулмәст иртрә. Москакассинче граждәссене сәв кун ял тәрәхән администрациёйән суртәнче район администрациёйән информацияпә тивәстерессин пайән пусләхә В.Г. Лаврентьев, депутатсен районтти Пухәвән депутатчәсем В.М. Пушкин тата Г.С. Абросеев, Москакасси

ял тәрәхән пусләхә М.М. Пушкин ыйшәнчәс.

Сурт-йәр туянма е тума субсиди илесси чылай сынна шухәшлаттарать. Кун пирки те тәл пулура ыйту пулчә. Аңа илс текәнсен вара кирлә документсене хәтәрлесе ситерсе район администрациёйән пурәнмалли сурт-йәрпе коммуналлә хушаләх управленине пымалла.

Санталәк шәрәх тәнә май шыва кәрес текәнсем сахал мар. Аңчах та пәлмен сәрте шыва кәни инкәпә вәсләне пултарать. Сәванпа та пәвәсемпе плотинәсем сывәхәнче шыва кәме юрамән сәрте ятарлә табличкәсем вырнаштарас пулать.

Тепәр ыйту вәл – пәвәсем йәлхапа тулса ларни. Аңчах та пәвәсем кирлех. Пушар хәрушсәрләхә енепә те ку пәлтәрәшлә. Аңчах та, М.М. Пушкин каланә тәрәх, вәсене тасатма сәнә пәвә пәвә-

ленинчен ытларах уқсәтенкә тухса каят.

Масарсем патне пымалли сұлсене йөркенә кәртәсси те шухәшлаттарать. Ахмане, Хачәк Сали яләсем патәнчи масарсем патәнче вәсене кирлә шая ситермелле.

Уйкас Хачәк яләнче шыв пәрәхән системине реконструкция сурт-йәрпе, сұл хәпартсә тәвәсси, Ивановка яләнче 300 метр чухлә асфальт сарәсси, Вәрманкас Хачәкра асфальт сарса пәтерәсси те татса памалли ыйтусемех.

Ыйтусем тавраләха тирпей-илем кәртәссипе те, ялсенчи шыв ыйтәвәне татса парәссипе те, Рыккакасси клубне юсәссипе те, библиотекәра Интернетпа усә курәссипе йөркенә кәртәссипе те, сәмрәк мәшәрсене вырәнтах сывәрәнтарәссипе йөркәлессипе те пулчәс. Вәсәсем сине тулли хурав илме пултарчәс ял сынинсем.

Семьери тусләх пытәр ёмәре

Семьесемпе пәрлә пухәнса уявсем ирттерәсси пирән ял тәрәхәнче пәрремәш сұл мар. Кәсәл та Семье кунне халалласа Москакассинчи Культура суртәнче уяв пулчә. Тусләх кәрекинче вара Ахмане яләнчи семье чәмәртәнәранпа 50 сұл иртнә Игнатьевсен, Ивановка яләнчи нумай ача-пәча пәхса ситәнтәрен Ванюшкинсен, тәлләх ачәсене хәйсән хуштинне илнә Москакассинче пурәнәкан Овчинниковсен, Михайловсен, Уйкас Хачәк яләнчи Колесниковсен, Москакасси яләнчи ача амәшән капиталне тивәс пулнә Григорьевсен, Москакассинчи аста юрәссән Макаровсен семье членәсем пулчәс.

Пухәннисене район администрациёйән культура тата архив ёсәсен пайән методисчә Н. Егорова, ялти тәсләх библиотекән библиотекәрә О. Столярова, ял тәрәхән пусләхә М. Пушкин саламларәс, Тав сывәвәсемпе парнесем парса чыс турәс. Хәрәрәмсен канәшә ячәпә те семьесем валли асәнмаләх парнесем пулчәс. Даша Макарова вара пухәннисене хәйсән сәпәс те илмәлә сәссипе цунан савәнтәрчә.

Г. ГОЛУБЕВА,
Москакасси ял
тәрәхәнчи хәрәрәмсен
канәшән ертүси,
Москакассинчи Культура
сурчән директорә,
Чәваш Республикин
культура тав тивәслә
ёсәчәнә.

Депутат сәмах илет

Халәхпа ёсләсен аңәсү пулатех

Епә садикрә 22 сұл ёнтә воспитатель пулса вәй хура-тәп. Иртенә созывра ял сынинсем мана депутат пулма шанчәс. Сәкә епле пысәк ответләх пулни каласәсәрах паллә. Вәсен шанәснә тәрә кәларас пулать вәт-ха. Ситменнинне 4 сұл каялла мана депутата суйлани пәрремәш хут пулчә.

Хам әпә Анаткас Хачәк яләнчен. Сурхи кунсем килсе ситнә май сулленех хәләпә пухәннә тәрлә тасамарләх сиеле тухать. Ун чухне тавраләха тирпей-илем кәртәссипе ытларах тәрәшма тивет. Ял сынинсене те сәк ёсәсене явәштарма тәрәшатпәр.

Сулленех ял уявне эпилер августән 2-мәшәчәне уявлама хәнәхнә. Аңа яланах тәплә хәтәрленетпәр. «Шу-сәм» халәх ансамблән әстисем пурне те хаваслә уяв кәмәлә парнеләсәс.

Сәк уявра ваттисене чыс-ласси тәп вырәнта. Вәсене уяв сәтелә хушшине чи салтан тата чи чыслә вырәна чәнетпәр. Кунпа пәрлех тин ача суратнә сәмрәк мәшәрсене те уяв саламәсәр хәвармәстпәр. Сәвна каласа хәварасәшән. Ытти тәрләрән массәллә уявсене те сынсемшән хаваслә та чуна каймалла йөркәлеме тәрәшатпәр.

Пирән ёсрә сынсен ыйтәвәсене шута илесси, вәсене татса парәссипән тимлессе тәп вырәнта тәрәтәр. Вәсен ыйтәвәсене тивәстерсех масар патне каякан сұла та йөркенә кәртме май килчә.

Асфальт сұл хәрринче автобус чарәнмалли вырәнта сынсем валли ятарлә будка пулманни те сынсене канәсәсәрлантаратчә. Иртенә сұл вара ку ыйтәва та татса патәмәр.

Паллах, пур ыйтәва та пәр харәс татса пама май сук. Апла пулин те пәрлә пулсан вәсенчен ытларахәшне, паян мар пулсан ыран та пулин, пурнаҗа кәртме пулатех тесе шултатә.

Е. КРЫЛОВА,
депутатсен ял тәрәхәнчи
Пухәвән депутатчә.

Йышәну кунне хушәннәсем ял тәрәхән администрациёйән юсәсә сәнетекән сурчә уменчә.

Кәларәма В. ШАПОШНИКОВ хәтәрленә.